

Hôm 29 tháng 9, Hội đồng Tá vä Phòng vä Thäng mäi thuäc Phòng Thäng mäi và Công nghiệp Việt Nam đã tổ chức một cuộc họp báo tại Hà Nội.

AFp photo/Philippe Lopez / Thäng đä c bang California Arnold Schwarzenegger täi nhà máy cä khí Zhenhua (ZPMC) ở Thäng Häi hôm 13 Tháng 9 năm 2010

Trong cuộc họp báo, Hội đồng cũng báo cáo các doanh nghiệp xuất khẩu và nhiều khó khăn gặp khi Hoa Kỳ quyät định tăng cường thuế và chiäng bán phá giá và chiäng trợ giá.

Một tuần sau, Tổng cục Thuếäng mäi Thäng gäi WTO cũng kết luận sau khi kiểm tra thuế 10 vä Chính sách Thuếäng mäi Hoa Kỳ, rằng Mỹ đang có xuäng bäo hä mäu đäch.

Đáng chú ý hơn cả trong chuỗi kiện này là Việt Nam có thể sẽ bị kết trong những mâu thuẫn mäu đäch giữa Hoa Kỳ và Trung Quốc. Diễn đàn Kinh tế tìm hiểu và nguy cơ đó trong phần trao đổi cùng nhà tổ vän kinh tế Nguyễn Xuân Nghĩa sẽ do Việt Long tiếp nhận sau đây.

Bäo hä mäu đäch

Việt Long: Theo tuần trước, các doanh nghiệp xuất khẩu của Việt Nam đã báo cáo những khó khăn đang xuất phát từ phía Hoa Kỳ vì những việc kiện chiäng bán phá giá và chiäng

trở giá xuất khẩu. Cũng vào hôm thứ tư đó, Hội viên Mỹ biểu quyết đưa luật nhập vào chế độ ngoại hối của Trung Quốc để đòi hỏi biểu pháp trình phớt.

Bây giờ, Tổng cục Thống kê mới Thứ trưởng WTO vừa tuyên bố là từ hai năm nay, Hoa Kỳ đang có xu hướng bỏ hạm mậu dịch mnh hân và đi u này gây bất lợi cho kinh tế thế giới. Vì vậy, chúng trình chuyên đề tu n này để ông phân tích giúp h s r c r i v m u d ch và nh ng m i nguy cho Việt Nam. Trước hết nh ông trình bày v ph n ng b o h m u d ch đang lên t i Hoa Kỳ.

Nguyễn Xuân Nghĩa: Tôi xin được nói v b i c nh tr c. Số n l ng kinh tế hàng năm của Mỹ là h n 14.000 t đô la, trong đó, tiêu th chi m h n 70%, là h n 10.000 t , b ng t ng s tiêu th của chín th tr ng l n nh t sau Hoa Kỳ . Dân Mỹ dùng 94% l i t c của h cho v i c tiêu th nên th tr ng Mỹ là ngu n s ng cho nhi u n n kinh tế trên th gi i. Bây giờ, kinh tế Mỹ ch a ph c h i, dân Mỹ ti t gi m chi tiêu nên s nh p kh u của Mỹ cũng s gi m, đ y là m t l .

“Tôi 53% dân Mỹ tin rằng các hi p đ nh t do m u d ch đã gây thi t h i cho h , m t t l gia tăng đ n g n 20 đ m so v i 20 năm tr c. Đáng chú ý nh t là s thay đ i l p tr ng của các thành ph n có h c và đang hành nh t do, x a kia v n nh i t thành ng h t do ngo i th ng, nay cũng ch ng / Ô. Nguyễn Xuân Nghĩa

Vào hoàn c nh khó khăn đó, ph n ng b o h m u d ch nh m b o v quy n l i của công nhân, công đoàn và doanh nghi p Mỹ đã gia tăng, và t đ ng Dân Ch còn lan sang đ ng C ng Hoà, x a nay v n ch tr ng phát huy t do m u d ch.

Ta nh là khi Hội viên Mỹ biểu quyết đưa luật ngoại hối tu n tr c, có 99 Dân biểu C ng Hòa b phi u theo 249 Dân biểu Dân Ch . S dĩ nh v y vì ng i Mỹ nói chung bây giờ hoài nghi l i ích của t do ngo i th ng.

Đa số t i 53% dân Mỹ tin rằng các hi p đ nh t do m u d ch đã gây thi t h i cho h , m t t l gia tăng đ n g n 20 đ m so v i 20 năm tr c. Đáng chú ý nh t là s thay đ i l p tr ng của các thành ph n có h c và đang hành nh t do, x a kia v n nh i t thành ng h t do ngo i th ng, nay cũng ch ng.

Thị trường Quốc tế hiện nay trong tay đang Dân Chủ càng đẩy mạnh xu hướng b o h , và đình hoãn phê chuẩn các hiệp định do m u d ch song phương M đã ký kết với nhiều quốc gia. Không cho chủ quyền kinh tế năm ngoái trị giá hơn 800 tỷ còn gài nhiều điều khoản nâng đỡ việc dùng hàng nội hóa.

Từ Tháng Ba vừa qua, Tổng thống Obama lại ban hành quyết sách xuất khẩu để nhân đôi số xuất khẩu trong năm năm tiếp theo thêm hai triệu việc làm mới. Vì vậy, Hoa Kỳ quyết là đang lui về phía bên m u d ch, cũng nguy hiểm như vào năm 1937, giữa và thế kỷ hai mươi thế kỷ, khi nền kinh tế còn kéo dài và lan rộng ra toàn cầu. Và vì để xuất siêu quá lớn với Hoa Kỳ do chính sách b o h của mình, Trung Quốc đang đẩy mạnh các biện pháp chi u c ... Đó là vấn đề nội bộ.

Việt Long: Trong bối cảnh đó, mâu thuẫn về m u d ch giữa Hoa Kỳ và Trung Quốc sẽ tiếp tục bùng nổ như ông có cảnh báo trong chương trình phát thanh vào cuối Tháng Tư. Nhưng vì sao Việt Nam cũng bị hòa lây?

Nguyễn Xuân Nghĩa: Việt Nam và Trung Quốc là hai nước có mối liên hệ với Hoa Kỳ th a thu n cho gia nhập Tổ chức Thương mại Thế giới WTO với điều kiện để miễn là cho có nền kinh tế thị trường, hoặc vẫn có nền kinh tế "phi thị trường".

Khi giao dịch với nền kinh tế phi thị trường, doanh nghiệp và công đoàn của Mỹ mà bất lợi thì họ là có thể kiện với nền thị trường hoặc bán phá giá và các cơ quan hữu trách của Bộ Thương mại Mỹ phải nộp hồ sơ qua Tổ chức WTO phán xét trong khuôn khổ luật lệ chung phá giá của WTO. Nhiều vụ kiện từng xảy ra và phía Mỹ thường thắng.

Đã trích từ Tài chính Trung Quốc Xie Xuren trong buổi họp báo hàng năm của Ngân hàng Phát triển châu Á (ADB) tại Bali ngày 3 tháng 5 năm 2009. AFP photo

Việt Long: Ông vừa nói đến một khái niệm "kinh tế phi thị trường". Ông vui lòng giải thích rõ hơn, đó là gì, và vì sao có thể gây khó khăn cho doanh nghiệp Việt Nam?

Nguyễn Xuân Nghĩa: Trên nguyên tắc, tất cả các thành viên của Tổ chức WTO đều chấp nhận cho nhau quy chế xã hội là "tự do lưu thông", bây giờ gọi là "mậu dịch bình thường", là để có kinh tế tự do theo quy luật thị trường.

Nhưng ta nhớ là Đạo luật Thương mại Hoa Kỳ có sự đặc biệt cho các nền kinh tế công sở theo chế độ tập trung quản lý vì vậy họ mới có quy chế "tự do lưu thông" chấp nhận hàng năm và phải xin tái tục. Sau này, khi chế độ công sở phá sản và các nước công sở theo nhau cải cách theo kinh tế thị trường thì nhu cầu gia nhập còn là vùng tranh tài tranh sáng, là chưa có kinh tế thị trường đích thực.

Thế nữa, khi xin gia nhập WTO, mọi quốc gia đều phải thỏa mãn đòi hỏi của từng thành viên đã có mặt trong tổ chức. Trung Quốc và Việt Nam đã thương thảo với phía Hoa Kỳ và vì tình hình kinh tế đang cải cách xin đặc biệt một khoảng thời gian. Trung Quốc được Mỹ đồng ý cho gia nhập WTO vào năm 2001 với cam kết sẽ có kinh tế thị trường trong 15 năm.

Việt Nam được gia nhập năm 2007 với cam kết sẽ có kinh tế thị trường trong 12 năm. Tức là trong khi chế độ thì vẫn có kinh tế gọi là phi thị trường! Xin nói thêm là Liên hiệp Âu Châu cũng áp dụng quy tắc đó với các nền kinh tế đang chuyển qua chế độ tự do.

Một trái cây xã hội là trong hệ thống đặc biệt, các doanh nghiệp và các công đoàn Mỹ có quyền kiểm soát nền kinh tế phi thị trường đó có biện pháp trợ giá xuất khẩu, hoặc bán phá giá. Họ chấp nhận thu thuế 25% ngành nghề liên hệ là có thể lập hồ sơ để Tổ chức WTO cứu xét.

Mà quốc gia bất kỳ nào có trách nhiệm chính mình là mình không bán phá giá hoặc không trợ giá. Bên nguyên đến đi kiểm tra thì có quyền đòi hỏi. Thương mại cho áp dụng một thuế biên thuế nhập khẩu cao bằng mức trợ giá để bù thiệt hại. Trong không khí báo hại mậu dịch hiện nay thì

Môi trường kinh tế mới này sẽ gia tăng và doanh nghiệp Việt Nam đang đứng trước cơ hội báo và rủi ro đó.

Việt Nam cần thận trọng

Việt Long: Xin hỏi thêm về mặt chuyển nhượng rủi ro có thể là bất ngờ này, vì sau khi gia nhập Tổ chức WTO, Việt Nam đã nhượng bộ mình bất đầu bị ra bên ngoài cùng đa số các quốc gia khác. Vì sao bây giờ lại có chuyển nhượng kinh tế phi thị trường và vì quy chế phi thị trường đó mà dè dặt kinh?

Nguyễn Xuân Nghĩa: Chúng ta đang sống vào một con dao hai lưỡi mà chính quyền trước đây cũng từng là mình khôn và ngày nay làm cho người dân bị đứt tay.

Hoa Kỳ định nghĩa nên "kinh tế phi thị trường" - non market economy - là khi chính quyền áp dụng các quy định kinh tế tiếp nhận hàng hóa quy luật cung cầu tự do trong nền kinh tế quốc dân. Có thể là khi chính phủ xấp xỉ đó đưa ra những chỉ tiêu và định mức về sản lượng, về giá cả, về phí tổn sản xuất, về nguyên nhiên vật liệu, lượng bán, ngoại lệ thị trường và phân bổ sản phẩm tiêu thụ đầu tư, kế hoạch dài.

Khi can thiệp vào kinh tế nhà nước thì chính phủ có thể thao túng giá xuất khẩu hoặc bán phá giá và gây thiệt hại cho doanh nghiệp Mỹ. Đó là về phía Mỹ, với luật lệ công bố rõ ràng.

Ủy viên tham vấn tiền tệ & kinh tế EU Olli Rehn (T) và Ủy viên thương mại & dịch vụ EU Michel Barnier (P) thảo luận trong phiên họp quốc hội Strasbourg hôm 6/7/2010. AFP PHOTO

Việt Long: Đó là về phía Hoa Kỳ. Về phía Việt Nam hay Trung Quốc thì sao?

Nguyễn Xuân Nghĩa: Phía chính quyền Việt Nam cần tiếp tục kiên trì khi đưa ra bài hài kịch "kinh tế thị trường theo định hướng xã hội chủ nghĩa". Thực tế thì vốn cần thiếp vào thị trường lao động, tiếp tục mở rộng, như vốn duy trì chế độ "nhà nước thống nhất quản lý" về dài dài. Đã thế, Việt Nam còn tăng cường doanh nghiệp nhà nước làm khu vực chế độ của kinh tế quốc dân với qua các công ty và tập đoàn kinh doanh chiến lược.

Và đảng viên cán bộ vốn nắm phần chốt chốt trong hệ thống thu mua đồ xuất khẩu. Như ngồn phép theo kiểu chủ nghĩa cũng ăn như vậy chế độ vai trò của đảng và nhà nước trong kinh tế, như thế thì kéo dài tình trạng phi thị trường của kinh tế và để họ làm cho người ta kinh!

Trung Quốc cũng không khác, thí dụ như với chế độ kiểm soát ngoại hối và đồng lập nhỉnh tiền để thu về ngoại tệ cho nhà nước tung hoành và gây khó với Mỹ mà ta đã trình bày tháng trước.

Như đi trước Việt Nam, Trung Quốc biết là mình họ nên ngay từ năm 2004 đã chấp nhận đảng các nước khác công nhận là mình đã có kinh tế thị trường - và nay có 80 nước công nhận như vậy. Như họ phải đợi đến khi năm 2016 là 15 năm sau khi gia nhập WTO.

Còn Việt Nam thì khoe là có 22 quốc gia công nhận mình đã có nền kinh tế thị trường, như ngồn vô hiệu, và vốn tiếp tục hối cho người và kiểm soát nghiêm ngặt về giá hay phá giá.

Tôi xin được nói thêm hai điều đáng suy nghĩ. Liên bang Nga đang xin gia nhập Tổ chức WTO mà đã được Hoa Kỳ công nhận là đã có nền kinh tế thị trường. Thế hai, chính Liên hiệp Âu Châu đã đi bước đầu trong những vụ khiêu khích kể từ năm 2006.

Hoa Kỳ ch dùng ngón võ ch ng tr giá và bán phá giá t năm 2008 tr đi. Bây gi, c hai kh i kinh t Âu và M đ u c n gia tăng xu t kh u và h n ch nh p kh u thì chuy n ki n t ng nh v y s ch tăng ch không gi m.

“Sau khi b áp d ng ch đ mà h g i là "ph n thi p b thu " là b thu b túc vì bán phá giá, Trung Qu c tìm cách tu n hàng qua Việt Nam v i ph n đóng góp ph tr i r t th p c a Việt Nam, ch y u ch đ v t i quan tràn vào th tr ng Âu-M . / Ô. Nguyễn Xuân Nghĩa

Ta không nên đ n gi n quy t i cho M là có ác ý và ngang ng c mà nên h i i vì sao Âu Châu cũng chú ý đ n v áo qu n giày dép hay xe đ p bán cho h theo ki u c nh tranh b t chính? Đáng chú ý h n n a là khi Âu Châu nghi Việt Nam bán cho h s n ph m c a Trung Qu c v i th ng hi u gi là "ch t o t i Việt Nam".

Việt Long: H n nhiên là chính vì th mà trong k h i th o v a qua Hà N i, các doanh nghi p Việt Nam cũng đ c các lu t gia t v n c nh báo là nên th n tr ng v i các nghi p v đ u t t Trung Qu c mà ch đ xu t kh u các m t hàng th t s ch t o t i Trung Qu c v i th ng hi u "made in Việt Nam" .

Nguyễn Xuân Nghĩa: Sau khi b áp d ng ch đ mà h g i là "ph n thi p b thu " là b thu b túc vì bán phá giá, Trung Qu c tìm cách tu n hàng qua Việt Nam v i ph n đóng góp ph tr i r t th p c a Việt Nam, ch y u ch đ v t i quan tràn vào th tr ng Âu-M .

Ch ng h n nh Âu Châu th y Việt Nam đ t ng t gia tăng xu t kh u xe đ p và xin ch ng ch v xu t x còn nhi u h n s n l ng c a mình.

Ng i ta ph i k t lu n là chính đ ng viên cán b đã toa r p trong chuy n làm ch ng t gian đ buôn chui bán l u ra ngoài hàng hóa b ch n c a Trung Qu c. Trong v này, Việt Nam đã hai l n ch i đ i và doanh nghi p Việt Nam s b k t gi a hai l n đ n.

Th nh t, khi giao d ch v i Hoa Kỳ, Việt Nam bán nhi u h n mua đ c 10 t đô la, l i b nh p siêu c ũng 10 t v i Trung Qu c. T c là l i bao nhiêu v i M thì l i n p cho T u b y nhiêu. Ch vì Việt Nam nh p kh u nguyên v t li u Trung Qu c v làm gia công và bi n kinh t Việt Nam

Việt Nam gia nhập chi nhánh mậu dịch Mỹ-Hoa

Tác Giả: Việt Long & Nguyễn Xuân Nghĩa, RFA
Thứ Tư, 06 Tháng 10 Năm 2010 13:00

thành chi nhánh của Trung Quốc. Bộ thu thuế kinh tế là nhà vỹ.

Thứ hai, khi Trung Quốc bỏ Hoa Kỳ gây áp lực vì cạnh tranh bất chính thì Việt Nam lại muốn xói mòn ép cho Trung Quốc theo kiểu buôn lậu hàng Trung Quốc. Nhà vỹ, Mỹ và Âu Châu càng ngấm ngấm nâng đỡ Việt Nam và rà soát kỹ hơn việc xuất khẩu của Việt Nam.

Tôi nghĩ rằng người dân phải được biết về mối nguy đó và chính quyền phải có cách thức và cơ hoàn tất các hiệp định thương mại tự do song phương với Âu Châu và Hoa Kỳ thì mới tránh được tai họa.